

Maćej Bobula

BARBARA

Bio je kraj juna, lipe pored puta u selo Volani bile su u punom cvatu, odisale su u vrelom vazduhu i mešale se s tek pokošenom travom. Oni koji nisu patili od alergije širom su otvarali prozore i udisali te mirise, kao da su, svesni njihove isparljivosti, hteli da ih uskladište u svoje izbe. Kraj jednog od tih prozora sedela je Koralova. I čudo bi bilo da nije, jer pored toga što se umivala i spavala, povazan je sedela. Gledala je na ulicu i u reku iza ulice, kao da je sem rezervoara mirisa skladištila takođe slike i zvuke. U njenom slučaju, ta zaliha je bila za jesen i zimu, ništa preko toga. Niko joj nije davao više od tog zimskog zatvaranja ciklusa smene godišnjih doba.

Na drugom otvorenom prozoru iste kuće nije bilo nikoga. S ulice su se videli samo beli plafon i žuti zid. Na zidu je visilo raspeće, ispod raspeća smeđi dvokrilni ormar, na parapetu cvetovi surfinije, raznobojni, mirisni. Iako su ih prošle godine napali lišajevi, sad su evo, prekrasno procvetali, i to je zasluga njihove vlasnice.

Bilo je samo podne tog vrelog dana.

Cveće nije ničije vlasništvo, rekla bi njihova vlasnica. Bila je sredovečna žena, na izmaku zrelosti, reklo bi se, ukoliko bi postojala jedna obavezujuća definicija zrelosti. Ako bismo, ipak, zrelost opisivali ne kroz prizmu spoljašnjeg izgleda nego blagodušnosti, bila bi to žena neizmerne dobrote, neizmerne koliko i dubina njenih plavih očiju, što su videli samo malobrojni. A kad su videli, topili su se u toj dobroti želeći da joj podare svoje grešne duše.

Tog vrelog dana soba s otvorenim prozorom, ormarom i krstom zvrjala je prazna. Kao i soba u kojoj je uredno presavijena posteljina ležala na kauču. Barbara je trebalo da je kasnije iznese napolje da bi zahvatila malo te lipe i tih trava. Obično uključen, radio je sad ćutao, čulo se samo kako šumi reka i pevaju ptice. Na kraju hodnika koji razdvaja dve sobe video se ulaz u kuhinju, u sredini kaljeva peć, sto, stolice i kauč. Deo kuhinje bio je odvojen draperijom, tamo su bile kada i sudopera. Barbara je stajala nagnuta nad kadom.

U njenim rukama hendikepirani muž, u glavi vrtlog misli.

Nagni se još, jer ne mogu da ti dohvatim zadnjicu, prigni glavu kolenu, nasapunaću ti leđa. Na stablima poruke da vakcinišu pse. Koliko je već prošlo otkako naša Helća nije s nama? Dve. Ponekad pomislim, ima li dana da je se ne setim? Verovatno nema jer čak i kad sam teško болоvala, a i kasnije, kad tebe nije bilo, sve vreme sam mislila. A sada, tamo gore, sedi kod Boga čitava armija pasa, i Helća s njima. Kad je uginula, govorili su mi – uzmi drugog psa, što da se mučiš sama, uzmi psa, ali nisam mogla tek tako uzeti drugog. Mislila sam o našoj Helći koja je trčkarala oko kuće, koja je lajala na prethodnog poštara. Preminuo je odmah posle nje. Kad nas je Helća napustila, sećam se, rekla sam mu da neće imati ko više da laje na njega. Nije se obradovao, smrknuo se, rekao je da voli taj lavež, da psi i u drugim selima laju, ali Helća laje od radosti. Tačnije, on je čuo tu njenu radost. I sad je toj radosti kraj. I Helćinoj, i njegovoj.

Razmakni noge, da te operem dole.

Tako tužno me gledaš kad te dole perem. Jednom, sećam se, gledao si me tako kad sam pošla kod mame, kad smo se posvađali. Toga se najbolje sećam, mada je tako često bivalo. Kad ste se napili ti i Andžej Sjedlecki, a u njemu se nešto prolomilo i plakao je jer ga boli glava, i sve češće, i bio je kod lekara, a lekar mu je rekao da ima rak i da će uskoro umreti. I Andžej se napio i urlao da ne veruje da će tek tako život da prestane, a ti si ga tako gledao, kao i mene.

Temperatura vode se koleba, nešto nije u redu s česmama. Moraću uskoro da ih zamenu. Poći ću na pijacu, kupiću i druge stvari za kuću. Dobro će mi doći neke krpe, sapun, začini, možda i košulja za tebe. Leti lepo izgledaš u beloј košulji. Ležaćeš mi ovde i lepo ćeš izgledati. A ja ću ti zapevati nekoliko pesama koje sam poslednji put pevala pre venčanja. Sigurno si već zaboravio.

Nagni se još niže. Vidi ti tu kosu. U tvojim godinama muškarcima opada, kao ive-rica. Baš juče u prodavnici vidim Staša Mahonjskog, nisam ga odavno videla, bez ijedne dlake na glavi. Pozdravim ga, nakloni mi se takav, ćelav. Zapričam se o tome s Jadvigom pored kase, a ona kaže ionako je bolje nego ono pre, kad su mu ćuperci štrčali sa strane, a navrh glave prazno. Možda. Ali i ovi mladi su ćelavi. Pada iver s glave, spada. Ali ti još imaš oštru i jaku kosu. Skoro kao dole, među preponama.

Još malo sam s Jadvigom gledala Staša kako odlazi. Pita me, šta dalje. Šta da bude? – odgovorim. Najvažnije je da smo živi. I dobro je što si se vratio, kažem joj još. A što nisi kao što si nekad bio, šta to ima veze? Čovek je čovek. Gleda me tako i sigurno misli da je takvo čoveštvo kazna.

Dođi da te zagrlim, da te podignem, da te obrišem od vode. Znam da ti je hladno, brzo ću. Nećujno.

Mnogi pitaju za tebe, znatiželjni, sve bi da znaju. Ne mogu da te vide, da te vide kako sad izgledaš, i to ih tišti. Ne mogu da komentarišu. Hteli bi da znaju. Kad te nije bilo, dolazili su, govorili da ona tamo šuruje s vešticama. Da ne ide u crkvu, da ne veruje u Hrista, da ne pušta sveštenika da sveti vodicu. I zbog svega toga neko joj je još donedavno redovno razbijao prozore na kući. Ima dete, ne zna se, navodno, čije je, verovatno hendikepirano, jer još nije progovorilo, a ima osam godina. Pa ga je upisala u specijalnu školu. Muža nikad nije imala. Otac je silovao majku sve dok se nije obesila. A onda je pao pod testeru u pilani. Brat joj se vuče po šipražju, sumašedši, mumla sebi u bradu, neko ga je navodno čuo da izgovara neke bajalice. Ta krzna od vepra koja bazde iza šume, nisu li njegov pokrovac, ko zna? Jednom su ga sreli kasno noću, ložio je vatru u šumi. Vatru su ugasili, njega izdevetali.

Takve su mi stvari pričali, kad te nije bilo. Da bi me utešili, da bih pomislila da je bacila čini ili da će ti biti s njom gore. Nije me se to ticalo, mada sam noću plakala. Često mi je prošlo kroz glavu da maziš to njeno dete, kao što si nekada mene, i često sam htela da maziš moje dete i proklinjala sam sebe što ti to dete nisam dala. Često mi je jastuk bio mokar kad se probudim. Ali sve to sada nije važno. Najviše boli samo kad pomislim da si otišao za takvom koja te je ostavila kad si pao s tih merdevina i slomio kičmu.

Ali dobro je što si se vratio.

Umotala ga je u peškir, posadila na kolica kraj kade i odvezla hodnikom do prozora. I kod prozora ga je ostavila, stavila ga na sunce, da se osuši.

(S poljskog prevela Milica Markić)